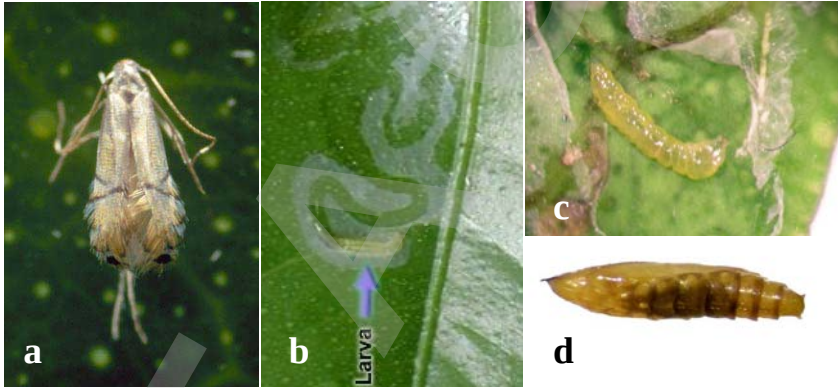

TURUNÇGİL YAPRAK GALERİGÜVESİ***Phyllocnistis citrella* Stainton****(Lepidoptera: Gracillariidae)****1. TANIMI VE YAŞAYIŞI**

Erginler, beyazımsı-gümüşi renkli olup vücut uzunluğu yaklaşık 3–4 mm kadardır. İnce ve uzun antenlere sahiptir. Kanatların ön kısmında boyuna koyu renkli üç çizgi bulunur. Bunlardan uzun olan ve kenarda bulunanlar bir kavis oluşturarak kanadın orta kısmında birleşirler. Kanat ucunda siyah renkli belirgin bir benek bulunur (Şekil 67a).

Şekil 67. Turunçgil yaprak galerigüvesi ergini (a), galeri içinde beslenen larvası (b), larvası (c) ve pupası (d).

Yumurtaları yeşilimsi beyaz renkli, oldukça saydam ve gözle görülemeyecek kadar küçüktür. Larva, yeşilimsi sarı renkte olup, yaprak veya sürgünde açtığı galeriler içerisinde bulunur (**Şekil 67b,c**).

Pupa kızılımsı veya sarımsı kahverenginde ve yaklaşık 4–5 mm uzunluğunda olup, yaprağı kıvrırmak suretiyle oluşturduğu yuva içerisinde bulunur (**Şekil 67d**).

Zararlı kışı değişik dönemlerde çok düşük popülasyonlarda geçirmektedir. Erginlerin pupadan çıkışı, çiftleşme ve yumurta koymaya başlaması 1-2 gün içinde meydana gelir ve bir ergin 2-6 gün süreyle yumurta bırakabilir. Erginler sabahları aktiftir ve gündüzleri bitki tacı içerisinde gizlenmiş halde bulunur. Yumurtalarını akşam alacakaranlıkta ve geceleri bırakır. Yumurtalarını genç sürgünlerin uçlarındaki çok taze yapraklara, alt yüzünü tercih etmekle beraber yaprağın her iki yüzüne tek tek bırakır. Larva yaprak içine girerek galeri açar. Yılda 9–15 döl verir.

2. ZARAR ŞEKLİ, EKONOMİK ÖNEMİ VE YAYILIŞI

Larvalar yaprak ve sürgün sapında galeri açar. Bir yaprakta 2–3 galeri bulunur. Bazen bu sayı 8–9'a çıkabilir. Galerili kısımlar kıvrılır, kahverengileşir ve ilaç yanıklığına benzeyen görüntüler ortaya çıkar ve bitki gelişmesi önemli ölçüde yavaşlar (**Şekil 68**). Asıl zararını yaz ve sonbahar sürgünlerinde yapar.

Yeni tesis edilmiş bahçelerde ve fidanlıklardaki zararı önemli olup, 5 yaşından büyük ağaçlarda ekonomik önem arz etmez.

Tüm turuncgil alanlarında bulunmaktadır.

Şekil 68. Turuncgil yaprak galerigüvesi larvalarının yapraktaki zarar şekilleri.

3. KONUKÇULARI

Turuncgillerin bütün tür ve çeşitlerinde zararlıdır.

4. DOĞAL DÜŞMANLARI VE ETKİNLİKLERİ

Parazitoitleri:

<i>Cirrospilus</i> sp. nr. <i>lyncus</i> Walker	(Hym.: Eulophidae)
<i>C. variegatus</i> (Masi)	(Hym.: Eulophidae)
<i>C.vittatus</i> Walker.	(Hym.: Eulophidae)
<i>Phygadeuon</i> <i>mediterraneus</i> Fer.-Del.	(Hym.: Eulophidae)
<i>Phygadeuon</i> sp.	(Hym.: Eulophidae)
<i>Ratzeburgiola incompleta</i> (Boucek)	(Hym.: Eulophidae)
<i>Neochrysocharis formosa</i> (Westwood)	(Hym.: Eulophidae)
<i>Neochrysocharis</i> sp.	(Hym.: Eulophidae)
<i>Chrysotomomyia</i> sp.	(Hym.: Eulophidae)
<i>Chrysocharis</i> sp.	(Hym.: Eulophidae)
<i>Baryscapus</i> sp.	(Hym.: Eulophidae)
<i>Diglyphus isaea</i> (Walker)	(Hym.: Eulophidae)
<i>Semielacher petiolatus</i> (Girault)	(Hym.: Eulophidae)
<i>Pteromalus</i> sp.	(Hym.: Pteromalidae)

Predatörleri:

<i>Chrysoperla carnea</i> (Steph.)	(Neur.: Chrysopidae)
<i>Scymnus</i> spp.	(Col.: Coccinellidae)

5. MÜCADELESİ

5.1. Kültürel Önlemler

Gereğinden fazla azotlu gübrelemeden kaçınılmalıdır.

5.2. Biyolojik mücadele

Öneri dışı bitki koruma ürünleri kullanılmayarak yararlı türlerin varlık ve etkinlikleri artırılmalıdır.

5.3. Kimyasal Mücadele

Kimyasal mücadele sadece fidanlıklarda ve beş yaşından küçük ağaçlarda tavsiye edilmektedir.

5.3.1. İlaçlama zamanı

İlkbaharda sürgün faaliyetlerinin başladığı dönemden itibaren kontrol edilen taze sürgünlerde %15–20 bulaşma olduğunda birinci ve ikinci dönem larvaların çoğunlukta bulunduğu zamanda ilaçlama yapılmalıdır. İlaçlama sonrası oluşan taze yapraklarda larva görüldüğünde, taze sürgün yoğunluğu da fazla ise ikinci ilaç uygulaması yapılmalıdır. Daha sonraları duruma göre ilaçlamalar tekrarlanabilir.

5.3.2. Kullanılacak bitki koruma ürünleri ve dozları

Bakanlık tarafından yayınlanan Bitki Koruma Ürünleri kitabında tavsiye edilen bitki koruma ürünleri ve dozları kullanılır.

5.3.3. Kullanılacak alet ve makineler

Yeşil aksam ilaçlamalarında yüksek basınçlı motorlu pülverizatörlerden biri kullanılmalıdır.

5.3.4. İlaçlama tekniği

Bu zararlıya karşı yeşil aksam ve gövde ilaçlamaları tavsiye edilmekte olup, ilaçların etiketlerinde önerildiği şekilde uygulamalar yapılır.

6. UYGULAMANIN DEĞERLENDİRİLMESİ

İlaçlama öncesi ve ilaçlama sonrası zararlı ile bulaşık sürgünlerdeki canlı larva sayıları karşılaştırılarak % etki bulunur.